

Tekst: ROMEINEN 6:6a - Dr. H.F. Kohlbrugge

"Wetende, dat onzen oude mens met Hem gekruisigd is."

Of, volgens Grieks: *Wetende, dat onzen oude mens mede gekruisigd is."*

"Wij weten, dat onze oude mens mede gekruisigd is." De Apostel Paulus spreekt hier van "onze oude mens". Hij zegt, dat de mens " mede gekruisigd is", en beweert, dat wij zulks "weten." Waarlijk een onderwerp van ernstige overweging, en dat te meer, omdat overal denkbeelden daarover in zwang zijn, waarbij men zich over de waarachtige rust in God niet verheugt; denkbeelden, volgens welke men zich onder de wet houdt, terwijl men onder genade kon in- en uitgaan en goedsmoeds zijn, vervuld met grote vrede en allerlei vertroosting uit de fonteinen van eeuwig heil. De overweging van deze Apostolische woorden vereist onze gehele aandacht.

Beantwoorden wij, naar aanleiding daarvan, de volgende vragen:

- I. Welke betekenis hecht de Apostel aan "de oude mens"?
- II. Hoe hebben wij ons deze oude mens voor te stellen?
- III. Welke betekenis heeft het: "onze oude mens is mede gekruisigd"?
- IV. Stemt deze waarheid met de bevinding overeen?

I. Wat verstaat de Apostel onder: onze oude mens?

De een zal bij zichzelf zeggen: dat weet ik zeer goed; de ander: dat zal ik u uit mijn bevinding uitleggen. Maar zacht wat! Het is wel snel gezegd, maar daarom nog niet zo spoedig uitgelegd. Of: als er nu eens iemand kwam en veel vertelde van zijn oude mens, en een ander hem antwoordde: "komt u weer met uw oude dingen aan; wat moet dan uw oude mens? Die is reeds lang mede gekruisigd!" Zou dan de eerste niet angstig en verlegen daarover worden en vragen: Hoe is het hier mee toch gesteld? U weet, mijn Geliefden, dat de Apostel Paulus zich dikwijls van de woorden *oud en nieuw* bedient. Zo spreekt hij 2 Kor. 3:6 en 14 van het oude en nieuw testament, dat is, van het oude en nieuw verbond; daar noemt hij het oude verbond "letter" en het nieuw verbond "Geest." Zo spreekt de Apostel ook van een nieuw schepping, en denkt daarom, in tegenstelling daarvan aan een oude, als hij schrijft in de Brief aan de Galaten Hoofdstuk 6: 15: "Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel" (Griekse grondtekst: schepping). En deze zin schrijft hij ook aan de Korinthiërs: "Indien iemand in Christus is, dan is een nieuw schepping daar; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden." (2 Kor. 5: 17.) Als de Apostel in genoemde plaatsen van de schepping spreekt, dan begrijpt u, dat hij daarbij denkt aan het eerste Boek van Mozes. De vorige schepping was door de ongehoorzaamheid van de mens als het ware te niet gemaakt; daarentegen was door de gehoorzaamheid van Christus een nieuw schepping in het aanzijn geroepen, of veelmeer de schepping nieuw daargesteld, en die in Christus is, behoort ook tot deze nieuw schepping. Het zal u evenzeer duidelijk zijn, dat, als de Apostel van het oude verbond spreekt, hij daarbij het tweede Boek van Mozes voor de geest heeft, en daaronder de wet verstaat, zoals wij mensen de Wet uitleggen: "Al wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen" (Ex. 24:3.); en dat hij, als hij van het nieuw verbond spreekt, daaronder de Wet verstaat, zoals God de Wet in Zijn hand heeft genomen, die

in Christus heeft vervuld en op ons de genade heeft laten komen; dat hij bijgevolg het Evangelie er onder verstaat.

De woorden *oud en nieuw* behaagden de Apostel Paulus zeer; daarom schrijft hij ook in zijn eerste Zendbrief aan die van Korinthe (Hoofdstuk 5:7): "Zuivert dan de oude zuurdesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt", alwaar hij het bevel des Heeren voor ogen had, dat er bij het volk Israëls, toen het uit Egypte trok, volstrekt geen zuurdeeg mocht gevonden worden. Is het nu vreemd, dat de Apostel, die overal en ten allen tijde met de Schrift in de hand, en voornamelijk uit de Boeken van Mozes, de Gemeenten onderwees, hun steeds twee mensen heeft voorgehouden? Als wij zijn Brieven opslaan, daar vinden wij op verschillende plaatsen de tegenstelling van Adam en Christus. Zo bijv. 1 Kor. 15:21 en 22: "Want omdat de dood door één mens is, zo is ook de opstanding der doden door één mens. Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden"; en Vs. 45: "De eerste mens Adam is geworden tot een levende ziel, de laatste Adam tot een levendmakenden Geest"; en Vs. 47: "De eerste mens is uit de aarde, aardse; de tweede Mens is de Heere uit de hemel." Zo ook in het 5e hoofdstuk van onze Brief, Vs. 15: "Doch niet, gelijk de misdaad, alzo is ook de genadegift: Want indien door de misdaad van énen velen gestorven zijn, zo is veel meer de genade Gods en de gave door de genade, die daar is van één Mens, Jezus Christus, overvloedig geweest over velen."

Zoals er dan de voorstellingen van *nieuw en oud verbond*, nieuw en oude schepping, *oude zuurdesem en nieuw deeg*, en zo ook *nieuwigheid des Geestes en oudheid der letter* (Rom. 7:6), aan de Apostel hebben behaagd, zo behaagde hem ook de voorstelling van *nieuwe en oude mens*.

De uitdrukking "oude en nieuwe mens" vinden wij in het geheel driemaal bij de Apostel; behalve in onze tekst ook in zijn Brief aan de Eféze en in die aan de Kolossensen. Aan de eerste schrijft hij, zoals het eigenlijk moet vertaald worden, Hoofdstuk 4:22: "Gelijk het waarheid in de Heiland is, dat gij afgelegd hebt, aangaande de vorige wandeling, de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding, dat gij echter vernieuwd wordt in de geest uws gemoeds, en de nieuwe mens aangedaan hebt, die naar God geschapen is in rechtvaardigheid en heiligheid der waarheid." Verder schrijft hij aan de Kolossensen, Hoofdstuk 3:9: "Liegt niet tegen elkander, omdat gij uitgedaan hebt de oude mens met zijn werken, en aangedaan hebt de nieuwe mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geschapen heeft." Verder vinden wij de uitdrukking "nieuwe mens" ook in Efeze 2: 15: "O pdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen, vrede makende."

Uit deze laatste plaats zien wij, dat de Apostel Paulus zeer beeldenrijk is in zijn voorstellingen. Christus, als Hoofd, neemt tweeërlei soort mensen, namelijk Joden en Heidenen in Zich op, en maakt hen in Zichzelf tot één mens, en wel tot een "nieuwe mens", omdat zij zich beide te voren in een oud bestaan bevonden. Dezelfde Apostel, die de oude mens bij een kleet vergelijkt, dat men heeft uitgetrokken, en de nieuwe mens bij een kleet, dat men heeft aangetrokken, spreekt ook op een andere plaats daarvan op een zulke wijze, dat men niet lang behoeft te zoeken, om te zien, wat hij onder de nieuwe mens verstaan heeft. Hij zegt (Rom. 13: 14): " Hebt de Heere Jezus Christus aangedaan, en verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden." Woordelijk: *maakt of gebruikt de voorzorg des vleses niet tot begeerlijkheden*, dat betekent: geef het vlees geen voet, dat steeds tegen de Geest der genade in, met bezorgdheid vervuld is omtrent de vervulling van de beloften Gods, en u afgetrokken wordt van Gods Woord en gebod, en verleid tot bevrediging van eigene begeerte. En Kol. 3: 11:

"Waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, Barbaar, Scyth, dienstknecht, vrije, maar Christus is alles en in allen"; men ziet aldaar uit vers 10, dat "Christus" en de "nieuwe mens" bij de Apostel één en hetzelfde is.

Uit al de aangehaalde plaatsen is genoeg bewezen, dat de Apostel, zoals hij onder "nieuwe mens" Christus verstaat, en wat Hij heeft teweeggebracht, hij also onder "oude mens" Adam verstaat, en wat hij bedreven heeft. En dat de Apostel bij deze voorstelling het eerste Boek van Mozes, voornamelijk hetgeen wij aldaar van Adam en diens overtreding lezen, en verder in tegenstelling daarvan Christus, en wat Hij voor ons gedaan heeft, wat Hij voor ons is, en wat wij in Hem zijn, voor de geest heeft gehad.

II. Hoe moeten wij ons deze oude mens voorstellen?

Moeten wij dit "oude mens" nu eigenlijk of zinnebeeldig verstaan? Eigenlijk, zullen velen van uw zeggen. Maar dat gaat niet, ten minste niet in de eigenlijke, letterlijke zin, waarin velen het voor zich uitleggen. Geestelijke dingen moeten door geestelijke opgehelderd worden, die mogen niet vleselijk worden verstaan. Als echter de gewone denkbeelden omtrent de oude mens niet overeenkomstig zijn met hetgeen de Heilige Schrift ons dienaangaande als waarheid leert, dan is de vraag: *Hoe moeten wij ons de oude mens voorstellen?*

Ik heb gezegd, dat de Apostel zeer beeldenrijk is. Stellen wij ons Adam voor ogen. Wat was Adam? In het beeld en naar de gelijkheid Gods geschapen, stond hij daar als heerser over alle zichtbare dingen, als heer in de schepping, de schepping als het ware van hem afhankelijk! Wat deed Adam? Hij wilde als God zijn, hij overtrad en stierf. Daarmee was het uit en voorbij met de schepping, met de mens en met de wet, dat die van de mens zou worden vervuld. Alles lag in de dood, alles onder de vloek, alles was een verbanning van het aangezicht Gods.

Wat was Christus? Een nieuw Mens, en iets nieuws voor de verloren Adam. Wat deed Hij? Hij schiep wat nieuws, Hij maakte alles nieuw, een nieuw schepping, een nieuw verbond, een nieuwe Adam, een nieuwe mens in Zich, een nieuw leven in Zich, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Wat nu Adam was en deed, juist hetzelfde zijn en doen alle mensen. Wat Adam was, dat was hem niet genoeg; en wat hij niet kon of mocht zijn, namelijk: *als God, dat wilde hij zijn*. Op datgene, waarin God hem geschapen had, gaf hij geen acht, en hij gaf zichzelf over voor iets, waartoe God hem niet had geschapen. Hij begon God te verdenken; hij werd ongehoorzaam aan Zijn stem; hij overtrad en gaf zich vrijwillig aan de duivel en aan de dood over. Het gevolg hiervan was dat hij in een toestand kwam, waarin hij, geheel en al vervreemd van het leven Gods, de duivel en de dood ten prooi was gevallen.

De gevolgen van deze toestand, evenals de werken, die hij in deze toestand deed, behoorden daarom ook aan de duivel en aan de dood; de drijfveren zijn werken konden niet anders dan uit de duivel en de dood zijn.

Van zo'n mens kan God niets meer willen weten. Hij kan hem wel genadig zijn, maar alleen in een weg, waarin aan de gerechtigheid voldaan is. Dit kon echter zo'n mens nooit en nimmer tot stand brengen. Immers hoe kon die mens God geloven en Hem gehoorzaam zijn, die zich nu aan God gelijk achtte en dit zelfs voor een roof, voor een gemaakte buit hield!

Er bleef geen ander middel over, dan dat God wat nieuws schiep, dat Hij een nieuwe mens op aarde liet omwandelen, Die aan de gerechtigheid Gods recht liet wedervaren, Die Zijn God vertrouwde en niets anders wilde zijn, dan een Zoon des mensen. Die

het daarom geen roef achtte, Gode, naar Zijn oorsprong, evengelijk te zijn, maar Die Zichzelf vernietigde (ontledigde) en de gestaltnis van een dienstknecht aannam, hoewel Hij de Heere uit de hemel was; Die Zich aan de bevelen van de Vader onderwierp, hierin bleef en er naar deed, hoewel Hij lijden en dood daarvoor te wachten had.

De Naam van deze andere Mens is: *Jezus Christus*. Hij bleef in onze ellendige toestand, en deed daarin dat, wat Adam in Zijn heerlijke toestand niet had gedaan. Deze andere Mens is nu door lijden en dood in zo'n toestand gekomen, dat Hij Zich aan de Rechterhand des Vaders gezet heeft, en de vrucht van Zijn zitten aan de Rechterhand des Vader, is Zijn Geest, die Hij op de mens neer zendt met zo'n veelvoudige werking, als het naar de Wet aan Gods Wezen beantwoordt. Deze andere Mens is de waarachtige "nieuw Mens", en Diens schepping een nieuwe schepping, en Diens verbond een nieuw verbond.

De oude mens daarentegen zijn wij.

Dat is nu, zo ik meen, een zeer verstaanbare taal, en is de zaak in haar eigenlijke betekenis voorgesteld. Als ik zeg: de nieuw mens is Christus, en de oude mens zijn wij, dan is vanzelf ook de beeldspraak duidelijk waarvan de Apostel zich bedient. Waar Christus komt, daar worden de dingen op eens geheel anders. Waar Hij komt, daar is de stand van de zaken niet meer zoals deze was, toen Hij er nog niet was. Waar Zijn Woord heerschappij voert, daar is ook een geheel andere toestand van zaken aanwezig dan te voren, toen Zijn Woord er nog niet was.

Zodra dus Christus in het Evangelie door de Apostelen tot de Heidenen kwam, en deze Heidenen door Zijn Geest tot één lichaam werden verenigd (Ef. 2:17), wat zij ook beleden, door zich te laten dopen, waren zij uit hun oude toestand, uit de toestand, waarin zij zich bevonden en waarin zij handelden als Adam in het paradijs, uitgezet. Zo hadden zij dus de oude mens met zijn werken, dat is: hun toestand in Adam, afgelegd, en zij waren in een andere toestand overgegaan, in Christus, Die ons heil is. Zij hadden daarom Jezus Christus en Zijn Geest, dat is: *de nieuwe mens, aangedaan*. De Apostel maakt hier van beeldspraak gebruik, omdat het anders niet goed mogelijk was om hen te onderrichten aangaande de dingen, die hij hun wilde leren. Met beelden toch maakt men de mens vaak iets duidelijk en verstaanbaar, wat hem anders nauwelijks begrijpelijk is te maken; het beeld is overigens duidelijk genoeg. Een gezelschap, die meester is geworden, is toch nog wel dezelfde persoon; nochtans heeft hij de gezelschap afgelegd en de meester aangedaan; een scholier, die leraar is geworden, heeft de scholier afgelegd en de leraar aangetrokken; desgelijks een jongeling, die bruidegom of echtgenoot is ge worden, heeft de jongeling afgelegd, en zo de arme, die rijk wordt, zijn armoe. In zulke aardse dingen zal men dit zeer goed verstaan; men zal zich ook in zulke nieuwe toestand ook als zodanig weten te gedragen en te handhaven, zodat een gezelschap, die meester is geworden, zich van nu aan bij de meesters zal houden, en niet meer bij de gezellen. Het ziet er helaas, in de dingen Gods anders uit; want immers daarin zou de mens wel wat willen zijn, maar gedraagt zich liever naar eigen neiging en begeerte, dan naar de wil van God. (1 Thess. 4: 1.)

Maar al begrijpt ook het menselijk onverstand deze dingen moeilijk, het Evangelie van Christus Jezus was aan de Romeinen gepredikt, en omdat dit Evangelie tot hen gekomen was, zo waren zij door en in dat Evangelie al datge ne geworden, en hadden zij dat alles verkregen, wat dit Woord met zich brengt. Want waar dit Woord komt, maakt het direct de dingen geheel anders, dan ze vroeger waren. Daar is opeens een nieuwe schepping, een nieuw verbond, een nieuw mens; want daar komt Christus, en brengt mee Zijn leven, Zijn Geest, Zijn genade, Zijn vrede, ware blijdschap, eeuwige kwijtschelding van alle zonden, waarachtige verlossing van de duivel en de dood.

Daar komen alle oude dingen niet meer in aanmerking. Er is een geheel nieuw toestand aanwezig, waarin men is overgegaan. (Openb. 21: 5.) Daarom luidt het hier: Uw oude mens is een gekruisigde; u hebt de oude mens afgelegd, zoals iemand, die een oud versleten kleed uittrekt, en hem is een nieuw kleed aangetrokken, voordat hij het zelf weet.

Niet, dat het Woord hem deze oude mens uittrekt, maar het Woord kondigt het hem aan, dat hij de oude mens met zijn werken uitgetrokken heeft. Waar en wanneer hij die uitgetrokken heeft, dat zullen wij spoedig horen.

Wat echter het Woord iemand zo verkondigt, gelooft een mens, gelooft een Gemeente dat zo dadelijk? Of beter gezegd: bewijst zij het, legt zij het aan de dag, dat zij het van ganser harte gelooft? Men vergelijk eens de laatste acht verzen van het 4e hoofdstuk van de Brief aan Éfeze en het 17e vers van datzelfde Hoofdstuk, om zich te overtuigen, dat de Gemeente zulks niet geloofd heeft! Datzelfde is ook van de overige Gemeenten openbaar genoeg. Ontucht, hoerij, onreinheid, gierigheid, dronkenschap, leugen, dieverij, bitterheid, gramschap, toorn, lastering, ijdel geklap, twist, krakeel, liefdeloosheid, zelfverheffing, zoeken van het zijne, van eigen eer en voordeel, in één woord: allerlei zonden en ondeugden waren maar al te veel in de Gemeenten openbaar. Wij zien het ook in het 6e Hoofdstuk van de Zendbrief aan de Romeinen uit de toepassing, die de Apostel van Zijn leer maakt, en hoe hij zich verdedigt, dat de leer van de genade geen ruimte laat aan de zonde.

Wat moest dan de Apostel doen? Moest hij zeggen: U bent nog de oude mens? Het Evangelie neemt niets terug van haar goede boodschap. Als men iemand wijn voorzet, dan heeft hij de wijn ontvangen, al drinkt hij die niet. Het heeft dan de Heilige Geest behaagd, Zich hier van een beeld of van een voorstelling van de zaak te bedienen, volgens welke de drie stukken: de mens, voorts: wat hij vroeger was, en tenslotte, wat hij in het Woord is, afzonderlijk gesteld worden.

Daar wordt dan als het ware de mens tussen twee mensen, een oude en een nieuwe, gezet, opdat hij zich verootmoedigd, en verstaat, waarvan hij verlost is, en waarin hij is overgezet. Zo vangt dan God de mens door de list van Zijn liefde, en dwingt hem als het ware, om te erkennen welk een koningskind hij is geworden, welke vorstelijke klederen hem zijn aangetrokken; uit welke armoede en ellende hij is uitgerukt, uit welk een verschrikkelijke toestand hij is verlost, en in welk een toestand van heerlijkheid hij is overgezet geworden, opdat als 't ware zijn eergevoel geprikkeld worde, voortaan Christus toe te behoren en niet de duivel, niet in het oude bestaan te blijven leven, waarin hij evenals Adam verkeerde, maar in een nieuw bestaan, in Christus en in Zijn heerlijkheid en in Zijn Koninkrijk.

En zo is het een zeer liefelijke beeldspraak van het zoete Evangelie, wat aan een mens niets verwijt, maar dat hem juist daar, waar het hem in dingen aantreft, die niet deugen, in plaats van te zeggen: "u bent daarom vervloekt", integendeel zegent en aldus toespreekt: "Geliefde, het zijn al te oude dingen, waarmee u zich bezig houdt, daar bent u reeds lang uit; zie eens wat Ik u gegeven heb." Voor zo'n beeld en zo duidelijke woorden moet de mens uit louter schaamte met zijn eigen wil te gronde gaan en zich verootmoedigen voor zo'n barmhartigheid.

III. "Onze oude mens is met Hem gekruisigd."

Dat ik hier geen nieuwe leer ontwerp, maar een oude Schriftuurwaarheid voordraag, dat bewijzen de duidelijke woorden van de Apostel: "**Onze oude mens is met Hem gekruisigd.**" Hij zegt niet: DE oude mens is gekruisigd, maar *onze* oude mens. Wij moeten op deze woorden acht geven.

? Immers zij zeggen ons vooreerst, dat deze oude mens ons geen vreemdeling is, maar dat wij hiermee geteeld, geboren en opgekweekt zijn geworden. Evenals wanneer broeders en zusters zeggen: "onze vader", al voegen zij er dan ook bij: "is gestorven", zo toont dit onze toch de verwantschap aan en het één-zijn met dezelve; want wij noemen niets "onze", dan datgene waarmee wij in de nauwste betrekking en gemeenschap staan of gestaan hebben.

? Ten andere duidt dit "onze" aan, dat wij deze oude mens niet hebben aan te zien als iets, waarmee wij in betrekking of gemeenschap gekomen zijn zonder ons toedoen, maar veelmeer, dat het onze eigen schuld en zonde is.

? Ten derde moeten wij het immers in die zin leren verstaan, als ik het heb uitgelegd, dat onze oude mens niet werkelijk een mens in ons is, als waren er drie mensen: wij, én onze oude mens, en dan verder nóg een nieuw mens, maar zo, dat onze oude mens en wij één en hetzelfde zijn. Want de Apostel wil het niet in een grove zin verstaan hebben, als ware het van onze uitwendige mens gezegd, die vel, vlees, benen, ogen, oren en andere ledematen heeft; maar het is van het gehele "ons" gezegd, naar onze innerlijke en uiterlijke gesteldheid, zoals wij zijn met ziel, hart, verstand, zinnen, wil, overleggingen, gedachten en al wat in en aan ons is. Het is gezegd van ons, geheel zoals wij in en voor onszelf geworden zijn door eigen, moedwillige ongehoorzaamheid en overtreding, en door ons geheel-en-al los-zijn en vervreemd-zijn van God. Daarom is het heel bijzonder gezegd van de geaardheid van ons hart, dat nergens anders op uit is, dan om God de wet voor te schrijven, hoe Hij moet regeren, en hoe Hij het in Zijn Koninkrijk moet maken, en dan daarop altijd iets aan te merken. Zijn regering willen wij in onze eigen hand houden, dat Hij het alles zo maken zal, als wij, koninkjes, menen dat het zijn moet. Ook willen wij naar eigen neiging en begeerte, eigen wil en zin, eigen verkiezing en vroomheid ons bewegen. Dienovereenkomstig leggen wij dan ook Zijn Evangelie, Zijn Wet, Zijn wil en Zijn Woord uit, en willen ook onze naaste regeren.

Uit zodanige aanmatiging komt dan dat heil van zonden, overtredingen en ondeugden voort, zodat de mens zijn eigen duivel en beul wordt, en dat men zich wederzijds tot duivelen maakt, zich ook onderling verderft, omdat de een nog vromer en rechtvaardiger wil zijn dan de ander, ook eer en aanzien, heerschappij en vermogen wil hebben boven de ander. Overigens een ieder voor zichzelf in alle opzichten wil zijn als God, braaf, vroom, rechtvaardig, christelijk, ja ook in 't geheel niet meer wil bidden: "Verlos ons van den Boze", want immers: wij menen het allen goed en hangen het goede aan.

Dit is geen schitterende beschrijving van onze oude mens, ik meen van onszelf! Want als de Apostel schrijft: "onze oude mens", dan heeft hij ons daaronder verstaan, ons, uit dat gezichtspunt beschouwd, zoals wij aan de eerste mens in het paradijs gelijk zijn en het evenzo maken als hij, opdat wij met des te groter blijdschap het zoete, genadige Evangelie begroeten en aannemen, dat ons van deze onze oude mens hier predikt, dat hij mede gekruisigd is geworden.

Als de Apostel zegt "met Hem gekruisigd", dan is het duidelijk, dat hij met het woordje "met" Ene aanduidt, met Wie onze oude mens gekruisigd is. Wie is deze Ene? *Christus* is Zijn Naam. Met Christus is daarom onze oude mens gekruisigd geworden. Dierbare waarheid! Toen Christus aan het vervloekte kruishout hing, toen hing onze oude mens met Hem daaraan. Begrijpt u het nu, dat de Apostel, sprekende van onze oude mens, zulks zinnebeeldig wil verstaan hebben?

Aan het kruis op Golgotha hingen immers niet twee mensen, maar één mens, de Mens in onze plaats: Christus Jezus, de Middelaar Gods en der mensen. Deze Rechtvaardige

voor ons onrechtvaardigen heeft onze oude mens in Zich opgenomen en heeft Zich met dezelve in onze plaats aan het kruis laten nagelen. Dit zal dan wederom wel zo veel zeggen, als: Hij heeft onze zonden op Zich genomen, alle onze ongerechtigheden; ja, en niet alleen onze zonden, die wij zonden heten, - namelijk: onze daden, gedachten en overleggingen naar de begrippen, die wij hebben van goed en kwaad, - maar onze gehele staat en stand, ons zijn en wezen, zoals wij in Adam geworden zijn en zoals wij het evenals Adam maken, dat is: God altijd van Zijn troon stoten en onszelf daarop zetten; zo heeft dan Christus alles, wat wij als vlees zijn, op Zich genomen, toen Hij vlees werd, Hij, het Woord, de Heilige, de Zondeloze, en heeft Zich daarmee aan het kruis laten hechten. Op zo'n wijze zijn wij, is onze oude mens met Christus gekruisigd geworden.

Maar het woord "gekruisigd" staat hier zo bijzonder? waarom niet liever "gedood" of een dergelijk woord? O, waarlijk niet, het "gekruisigd" staat hier juist op zijn plaats! Wat betekent het kruis? De uiterste schande, de grootste smaad; en wie aan het kruis hing, die was een vloek.

Met Hem is dus onze oude mens vervloekt geworden en is aan de uiterste schande en de grootste smaad, zodanig overgegeven, dat wij het goed moeten verstaan, dat onze oude mens volstrekt niets meer heeft in te brengen, of ook volstrekt niets heeft te beduiden; en dat wij ons geheel gewillig aan zijn schande, zijn smaad en vloek overgeven, indien wij hem nog ten dienste zouden willen staan en nog gemeenschap met hem zouden willen hebben.

Hier moeten wij echter onze *oude mens* nog eens meer van nabij beschouwen. De werken van onze oude mens plegen wij gewoonlijk "de oude mens" te noemen, maar een mens en zijn werken zijn niet één en hetzelfde. De werken komen uit het hart voort. Wij moeten veeleer acht geven op de *gesteldheid* van onze oude mens, en deze is: dat hij vlees is, en dat hij desniettemin als God zijn wil, nochtans Geest wil zijn; dat hij dus goddeloos is, en evenwel vroom, evenwel rechtvaardig wil zijn; dat hij volstrekt blind en dwaas, onmachtig en geheel onbekwaam is tot al wat Gods is, en dat hij nochtans altijd koning wil zijn, regeren en beschikken wil in de dingen Gods, en zichzelf handhaven, alsof hij wel wist, wat er gedaan of nagelaten moet worden. Dat is de aard en de gesteldheid van Adam. Daarmee komen dan vanzelf de werken overeen; die vallen natuurlijk zo uit, als onze oude mens is: in plaats van te regeren, laat hij zich regeren door de minste begeerte; in plaats van de geroemde Gode gelijkheid, stelt men zich de duivel gelijk; in plaats van het goede te verkiezen, kiest men het kwade; in plaats van het leven zich te verwerven, bewerkt men zich vloek en dood.

Ik zeg, dat zo'n aard en bestaan, zo'n doen en drijven, denken en streven van onze oude mens voor God aan het kruis heeft gehangen, dus ge heel te schande is geworden; dat hij zich ook ten vloek heeft moeten laten maken en ingedompeld is geworden in de uiterste welverdiende smaad, opdat het een einde zou hebben met Zijn werken.

Want waar God iets tot stand wil brengen, wat nieuws wil scheppen in Christus, daar moet Adam openlijk ten toon gesteld en aan de schandpaal gehecht worden, opdat hij wete, wie en wat hij is met zijn waanwijsheid in de dingen Gods. Daar moet hij zijn schande dragen, dat hij het tot stand heeft willen brengen en het niet heeft vermocht; daar moet hij gevonnist, ter dood gebracht zijn, opdat de genade van Christus alléén heerschappij voere, en alles heerlijk prijke in de nieuwe schepping Gods, en alles Hem het loflied zinge: *Gij alleen hebt het vermocht.*

En zo'n gekruisigd-zijn van onze oude mens is aan het kruis van Christus ook wel zichtbaar geweest. Want toen het eeuwige Woord van de Vader vlees werd, bijgevolg onze toestand op Zich nam, heeft Hij, in zo'n toestand zijnde, Zich niets aangematigd en niets willen doen, veelmeer heeft Hij Zichzelf, gelijk een ander mens, vernederd en

is gehoorzaam geworden tot de dood, ja tot de dood des kruises. Daar hing Hij dan, een worm en geen man, een spot der mensen, een verachting des volks; daar hing Hij als de allerverachtste en onwaardigste, een schouwspel geworden Gode, de engelen, de mensen en de duivelen. En hoewel Hij macht had de Vader te bidden, om Hem uit zo'n smaad, vloek en schande, voor de in de eeuwige Raad der zaligheid bestemde tijd te verlossen, heeft Hij het nochtans verkozen de gerechtigheid Gods te openbaren en de zaligheid daardoor ons aan te brengen, dat Hij in Zich onze oude mens met alle Zijn werken te schande liet worden, liet vonnissen en doden, opdat God Gód bleef, en Hij, de zonde, in Zich, uit de Vader uit, door eeuwige Geest het heil teweegbracht, dat wij nu in Hem hebben.

Omdat nu echter de mens een lichaam heeft, waarmee hij iets werkt, daarom wordt in deze beeldspraak ook aan onze oude mens een lichaam toegeschreven, waarmee hij iets werkt. Is echter onze oude mens een mens der zonde, dan is ook zijn lichaam een lichaam der zonde. Nu is onze oude mens medegekruisigd geworden, opdat het *lichaam der zonde* (lees aldus, en niet: zondig lichaam) teniet gedaan zou zijn. Dat wil met andere woorden zeggen: Wij, zoals wij in Adam zijn, wij, als vlees, zijn volkomen te schande gemaakt aan het hout des kruises, en dat is van de Heere in onze plaats tot dat einde geschied, opdat wij met al onze overleggingen, ons doen en drijven, met al onze goddeloze en vrome werken zodanig te niet gemaakt zouden zijn, zo geheel veroordeeld en gedood, dat wij niet meer in staat zouden zijn om de zonde te dienen, dat is, om dat te doen wat de duivel graag heeft. En dat heeft de duivel graag, dat wij Christus en de genade van de Geest verloochenen, en verder wandelen in de waan van zelfgekozen vroomheid, die de bron is van alle andere goddeloosheid.

IV. Maar hoe komt dit alles met de ervaring overeen?

Eerst vraag ik: met welke ervaring? De monnik heeft zijn ervaring, de non heeft haar ervaring, de eigengerechte mens heeft zijn ervaring, en de Apostel Paulus, hij, de Apostel niet van mensen, noch door een mens, hij heeft ook zijn ervaring gehad. Maar, wij zijn de Apostel Paulus niet! Dat is waar, zoals het ook waar is, dat de Apostel daarop antwoordt: "Gij zijt meer dan ik"; of: "alles is uwe; wij zijn uw dienaren en medewerkers uwer blijdschap."

Vervolgens heeft de Apostel ook niet geschreven: "Mijn oude mens is medegekruisigd"; of: "wat mij aangaat, ik weet, dat mijn oude mens medegekruisigd is"; maar hij schrijft aldus: "*Wij weten*, dat onze oude mens medegekruisigd is."

Wat zal ik nu daarop zeggen? Het oude gezegde: Dit Woord moeten zij laten staan, en zij zullen geen dank daarvoor hebben!

Men moge dit nu keren of wenden, hoe men wil, men moge het willen weten of niet, hier staat het geschreven: "Onze oude mens is medegekruisigd geworden." Mijn oude mens, ulieder oude mens; tot mij heet het, tot een gehele Gemeente heet het: "wij weten"; zo weet u het dan, en ik weet het.

Het moge nu wel menigeen welkom zijn, te lezen: "*die van Christus zijn*, kruisigen het vlees met de bewegingen en begeerlijkheden", in plaats van: "*zij* hebben het vlees gekruisigd"; ook om te lezen: legt de oude mens af en trekt de nieuwe mens aan", in plaats van: "*gij hebt* de oude mens uitgedaan, *gij hebt* de nieuwe mens aangedaan."

Ook moge het menigeen welgevalliger, ook voordeliger zijn, om te leren en te geloven, dat onze oude mens dagelijks en hoe langer hoe meer door ons berouw en onze boete gekruisigd en gedood moet worden. Want zolang deze wereld nog zal bestaan, zal de oude mens tegen zo'n leer, als de Apostel leert, tot de bloede toe strijden; het zal hem echter niets baten, hij zal op deze wijze het zoveel te meer aan de

dag brengen, dat hij zijn schande, smaad en vloek ontvangen heeft.

Wat helpt het? Gods waarheid is machtiger dan alle mensen; ook het dwaze Gods is wijzer dan alle mensen; en de waarheid van Christus, al moet zij *ketterij* heten, is machtiger, dan aller mensen gehuichelde rechtzinnigheid.

Wat is de vrucht van de leer van het *allengskens* kruisigen en doden van de oude mens? Gaat in de kloosters, daar kunt u het grof zien; gaat onder de mensen, die er zo heilig van weten te spreken, ach, men zou zich willen dood wenen over zo'n geveinsdhe id en huichelarij. Keert tot uzelf in, u die deze leer handhaaft, en ziet toe, of u in uw veertigste of vijftigste levensjaar de oude mens meer gedood hebt, dan in uw twintigste jaar. In plaats van vurig van geest: versterving; in plaats van liefde en eendracht: twist en krakeel; in plaats van kuisheid: schandelijke beweging, hoereri en echtbreuk; in plaats van tevredenheid met het zijne: gierigheid en woeker; in plaats van eerlijkheid: een beurs met het geld, het bloed en de tranen van weduwen en wezen. En al had u uzelf ook van dat alles niets te verwijten, God laat Zich nochtans niets wijsmaken; er kan geen rust, geen ware rust in God aanwezig zijn, waar men iets beweert wat tegen de Schrift in is, en waar men in eigen hand wil houden, wat met Christus reeds lang uit de weg is geruimd.

Wil men echter zijn *oude mens* door dagelijkse boete en berouw, wil men hem zo *allengskens* kruisigen en doden, dan staat men Christus in de weg en handelt tegen de Schrift, want er staat aldus geschreven: "Onze oude mens is mede (dat is: met Christus) gekruisigd, opdat het lichaam der zonde zou te niet gedaan zijn, opdat wij niet meer de zonde dienen." Is het door en met Christus geschied, houdt dan uw handen ervan af, om het door berouw en boete klaar te willen krijgen, en dat wat mét Hem eens voor altijd gekruisigd is, te willen kruisigen door uw eigen pogingen. Maar waarom kant men zich zo tegen de Schriftuurwaarheid: "Onze oude mens is mede-gekrusigd"?

Ten eerste, omdat men liever een oude Adam en een nieuwe mens in mindere of meerdere mate in zich heeft. Want daarbij blijft men zelf degene die men is; men heeft zich en zijn zaligheid niet eens voor altijd geheel aan God in handen gegeven, men heeft het leven nog in eigen hand, hoezeer men ook moge voorgeven, dat men door Christus zoekt gerechtvaardigd te worden. Men heeft bovendien nog altijd allerlei ongerechte dingen aan de hand, men wil zich niet geheel verbroken en met een eens en voor altijd verbrijzeld gebeente onder Gods Wet en wil buigen. Men wil volstrekt de goede, vrome man blijven, en nu heeft men iets van God, te weten de nieuwe mens, waarvan men zeer weinig spreekt, en iets van de duivel, te weten de oude mens, waarvan men dagelijks spreekt. Kan men zich in de spiegel bezien, en vindt men zich heilig, zo is men gegroeid; werpt men door zijn lusten deze heiligheid omver, dan kan men zich achter de oude mens verschuilen, op deze de schuld laden, in plaats van op zichzelf. En dan misbruikt men de woorden van de Apostel Paulus: "ik dan doe het nu niet meer, maar de zonde, die in mij woont" (Rom. 7: 20), (waarmee de Apostel bewijzen wil, dat als hij ook zonder Christus iets wilde voortbrengen, de zonde hem in de weg ware en het hem gans onmogelijk zou maken, waarmee hij zich dus des te meer aanklaagt); men wil ze doen strekken tot eigen verontschuldiging, dat men wel goed en godvruchtig is, maar dat de lastige oude mens die dwaasheid begaan heeft!

Men zal echter als bedenking aanvoeren, dat men niet goed datgene geloven kan, waarvan men volstrekt niets bespeurt en ziet. Is het nu echter toch waarheid der Schrift en als waarheid voor God vastgesteld, dat onze oude mens

mede-gekruisigd is geworden, zo is het een tweede vraag, of deze waarheid zich bij ons ook in het leven als waarachtig bewijst of niet bewijst. Daar zullen wij toch allereerst bedenken, dat niet alles gelogen of onwaar is, wat wij niet begrijpen of niet kunnen zien, of wat wij zo nog niet ervaren hebben; wij moesten dan liever, in plaats van te ontkennen, dat onze oude mens *mede-gekruisigd* is, en in plaats van te beweren (omdat wij dat niet zien) dat wij onze oude mens *allengskens* te doden hebben, de schuld op onszelf werpen, dat wij deze waarheid niet geloven. Want juist hij die het gelooft, zal het ook te zijner tijd ervaren.

Zulk een waarheid geloven wij echter daarom niet graag, omdat wij zeer goed merken, dat daarmee aan de gehele mens, die zich liever in zijn werken staande houdt, dan als een goddeloze rechtvaardig te zijn gemaakt, mitsgaders aan al Zijn vrome en goddeloze werken, waarmee hij hemelwaarts wil streven, de bijl aan de wortel is gelegd, opdat hij met wortel en takken en met al zijn vruchten neergeveld zij, daarentegen opspruete de plant Christus, dat wij in Hem vrucht dragen.

Zo zeker het is, dat het met de zaak aldus gelegen is, zo moeten ook degenen, die ze voor zeker houden, zichzelf beproeven en onderzoeken, of zij werkelijk geloven, dat hun oude mens mede-gekruisigd is; want de waarheid Gods heeft het gezond verstand voor zich, maar, wat het gezond verstand voor waarheid houdt en wat naar Geest waarheid is, dat is niet enerlei. Ik kan nu tot u zeggen, dat ook u het nu weet, dat onze oude mens mede-gekruisigd is, gelijk Paulus schreef: "*Wij weten het.*"

Maar nog eens de vraag: Hoe is dit met de ervaring overeen te brengen?

Daarop zeg ik andermaal, eerst: wat heeft men er zich aan te storen of men iets ervaart of bij zich bespeurt? Het is een zaak des geloofs.

Ten andere: hoe ook onze oude mens, bij deze of genen zich moge roeren en bewegen, moge tieren en tieren, zodat als 't ware he m horen en zien vergaat, zo het hem in waarheid om gerechtigheid te doen is, en het er hem om gaat, dat hij nochtans zo zij, als hij het in de Heilige Schrift leest, dan volharde hij maar rustig en zeer stil bij deze waarheid, en zegge vrijmoedig: "gij zijt nochtans mede-gekruisigd", en hij zal het wel ondervinden, dat deze met de ervaring in volkomen overeenstemming is.

O, mijn Geliefden! Verstaan wij het toch goed, dat de Apostel deze woorden aan dezulken heeft geschreven, die tot dusver hun leden niet gesteld hadden tot wapenen der gerechtigheid. Dat wij het toch ter harte nemen, welke de macht der liefde Gods is, welk een liefelijk Evangelie het Evangelie van Jezus Christus is. Het treft ons aan in allerlei dingen, die volstrekt niet deugen, voornamelijk in de waan, dat wij wat zijn en wat moeten worden, alzo in een onchristelijke waan, waaruit alle slechtigheden, duivelarijen en ondeugden voortspruiten. En in zo'n toestand ons aantreffende verkondigt het ons: "gij hebt dat alles afgelegd"; het kondigt ons aan: dat alles is het onze, dat zijn wij maar het onze en wij zelf zijn mede-gekruisigd geworden. Laten wij ophouden met onze wijsheid er tussen te komen, maar deze grote genade geloven; laten wij ophouden met onszelf te handhaven, al moesten wij ook duizendmaal het tegenstrijdige daarvan bij ons gewaar worden; laten wij in deze tegenstrijd aan de rede, aan de duivel en het ongeloof geen gehoor geven; want het luistert nauw met deze zaak. Laten wij niet de oude mens, maar onszelf veroordelen, dat is: "onze" oude mens; en rechtvaardigen wij God in Zijn genade; houden wij ons in alles aan de arbeid der ziele Christi, zo zullen wij het niet alleen met blijdschap in de Heilige Geest lezen, maar er ook in onze harten, in ware vrede Gods, de zalige bewustheid van omdragen, dat onze oude mens mede- gekruisigd is. AMEN.